

Miten pääsen alkuun, kun minulla on idea rakentaa uutta tai korjata vanhaa?

Tässä ohjeessa kerrotaan, mitä kaikkea sinun tulee tietää rakentamisesta ennen investointiin liittyvän hankehakemuksen laatimista!

Ohje rakentamisen investointihankkeen valmisteluun

LEADER

**Outokaira
tuottamhan**

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Vasara ja nautoja -hanke
Hannu Rinne
Outokaira tuottamhan ry

Sisällys

1. Maaseuturahoitus	2
2. Miten pääsen alkuun?.....	2
3. Resurssit ja kustannukset	3
4. Suunnitelmat ja piirustukset	3
Pääsuunnittelija ja suunnittelijan pätevyys	3
Rakennusselostus.....	3
Pääpiirustukset	4
Erytysuunnitelmat	4
5. Viranomaisluvut.....	5
Rakennuslupa.....	5
Toimenpidelupa.....	5
Purkulupa.....	5
Rakennusjärjestys.....	5
Muut luvat.....	6
Milloin lupaa ei tarvita	6
6. Työmaan vastuhenkilöt	6
7. Energiaselvitys ja energiatodistus	7
8. Esteettömyys.....	7
9. Laki ja asetus.....	7
10. Yleishyödyllisen hankehakemuksen liitteet.....	7
11. Esimerkkejä investointihankkeen hakemisesta.....	9

1. Maaseuturahoitus

Maaseuturahaston tuet uudistuivat vuonna 2023. Tavoitteena on lisätä maaseutuala-
eiden kestävyyttä ja elinvoimaisuutta.

Rahoitusta voi hakea yleishyödylliseen investointihankkeeseen tai yrityshankkeeseen.
Ota ensin yhteyttä ELY-keskukseen tai Leader-ryhmään ja esitä ideasi!

Investointi voi olla esimerkiksi:

- etätyöpiste,
- yhteiskäyttöinen työtila tai muu monipaikkai-
suutta tukeva investointi,
- kone- ja laitehankinta,
- reitistö,
- laavu,
- liikuntapaikka,
- leikki puisto tai muu virkistysmahdollisuuksia
parantava investointi,
- pienimuotoinen vesihuoltohanke sekä
- kylätalon tai kokoontumistilan remontti tai muu investointi, joka parantaa tur-
vallisuutta tai esteettömyyttä.

Tukea voivat saada:

- maaseudun yritykset,
- julkis- tai yksityisoikeudel-
linen yhteisö, kuten oppi-
laitos,
- kunta,
- järjestö,
- urheilu- tai liikuntaseura,
- kulttuuriyhdistys,
- kyläyhdistys tai
- osuuskunta.

2. Miten pääsen alkuun?

Kaikki rakentaminen lähtee muutoksen tarpeesta. Tulee idea tehdä uutta tai kehit-
tää ja kunnostaa olemassa olevaa. Yleishyödyllisen investointihankkeen ehtona on, että
siitä saatava hyöty ohjautuu alueen asukkaille ja muille toimijoille. Yrityksen investoin-
tihankkeessa on synnyttävä merkittävä toiminnan muutos.

Hankkeen suunnittelu kannattaa aloittaa yhdessä siihen liittyvien toimijoiden kanssa.
Näin kaikkien näkemykset tulee huomioida. Näistä näkemyksistä saadaan hyvä läh-
tökohta hankesuunnitelmalle.

Ota yhteyttä ensin ELY-keskuksen rahoitusneuvojaan tai Leader-ryhmään. Asian-
tuntijoiden kanssa tulee aina keskustella hankeideasta ennen hankkeen hakemista.
Asiantuntijoilta saat ohjeita esimerkiksi hankkeen tukikelpoisuuteen sekä siihen, mil-
laista tukea on mahdollista saada ja miten hankkeessa edetään.

Jos hanketta rahoittaa Leader-ryhmä, tulee hankkeen
toteuttaa **paikallisen Leader-ryhmän strategiaa**.
Hankkeet käsitellään Leaderin hallituksessa ja pistey-
tetään valintakriteerien mukaan. Strategiaan ja valin-
takriteereihin kannattaa tutustua etukäteen. Vieraile

**Tutustu ensin alueesi
Leader-ryhmän strategi-
aan ja valintakriteereihin!**

alueesi Leader-ryhmän verkkosivuilla, käy Leader-toimistossa tai keskustele ideasta puhelimitse tai Teamsilla.

3. Resurssit ja kustannukset

Resurssien, voimavarojen ja toteuttamisen mahdollisuudet on hyvä arvioida realistisesti. Omarahoitusosuuden voi osittain tai kokonaan tehdä **vastikkeettomana työnä eli talkootyönä**. Kaikissa hankkeissa ei kuitenkaan ole vastikkeetonta työtä paljoa, joten myös omarahoitukseen täytyy varautua. Yrityshankkeissa vastikkeetonta työtä ei ole ollenkaan.

Arvio omat resurssisi.

Rakentaminen on kustannuksiltaan merkittävä investointi. Siksi on järkevää ottaa yhteyttä rakentamisen asiantuntijaan, joka pystyy arvioimaan kustannuksia, laatimaan kustannusarvion, rakennusselostuksen ja rahoitussuunnitelman.

Outokaira tuottamhan ry:n verkkosivulta löytyy kustannusarvion tekemiseen sopivia kustannusarvio-, rahoitussuunnitelma- ja rakennusselostuspohjia sekä muita tukimateriaaleja hakijan avuksi: www.outokaira.fi/vasara-ja-nauloja-materiaalit/

4. Suunnitelmat ja piirustukset

Pääsuunnittelija ja suunnittelijan pätevyys

Rakentamisen suunnittelussa on oltava suunnittelun kokonaisuudesta ja laadusta vastaava **pääsuunnittelija**. Pääsuunnittelijan on koko rakennushankkeen ajan huolehdittava, että rakennussuunnitelma ja erityissuunnitelmat muodostavat kokonaisuuden siten, että rakentamista koskevien säännösten ja määräysten sekä hyvän rakennustavan vaatimukset täyttyvät.

Rakentaminen tarvitsee suunnitelmia.

Rakennushankkeeseen ryhtyvän on ilmoitettava viimeistään rakennuslupahakemuksen yhteydessä kirjallisesti rakennusvalvontaviranomaiselle, kenet hän on valinnut pääsuunnittelijaksi ja rakennussuunnittelijaksi. Ilmoitukseen on sisällytettävä suunnittelijan suostumus tehtävään sekä kelpoisuuden arvioimiseksi tarvittavat tiedot suunnittelijan koulutuksesta ja kokemuksesta. Lisätietoa: <https://toptenrava.fi/doc/tulkin-takortit/MRL-120f01D.pdf>.

Rakennusselostus

Rakennusselostukseen kirjataan rakennushankkeen keskeiset tiedot, kuten:

- rakennuksen käyttötarkoitus,
- rakennuspaikka,

- rakennuksen päämitat ja kerrosala,
- rakenteet ja niiden tekniset ominaisuudet.

Eri materiaaleista kuten ikkunat, ovet, lattiat, kattorakenteet ja sisäseinät, tulisi rakennuslostopuissa kertoa asennus- ja pintakäsittelytapa. Lämmitys-, ilmanvaihto- ja jäähdytysjärjestelmistä tulisi kuvata järjestelmä sekä niiden säätölaitteet.

Pääpiirustukset

Rakentamisesta toteutetaan rakennuspiirustusten avulla. Piirustuksia laativalla suunnittelijalla tulee olla riittävä pätevyys. Rakennussuunnittelijan pätevyys perustuu maankäyttö- ja rakennuslakiin sekä sitä täydentäviin asetuksiin ja ohjeisiin. Lisätietoa: <https://ym.fi/rakentamismaaraykset>.

Rakennuslupaa haettaessa tarvitaan **pääpiirustukset**, joihin kuuluvat:

- asemapiirros,
- pohjapiirustus,
- leikkauspiirustus sekä
- julkisivupiirustukset.

Valmiiden rakennusten tai elementtien toimittajat tuottavat yleensä pääpiirustukset lukuun ottamatta asemapiirrosta.

Erityissuunnitelmat

Rakentamista koskevia muita suunnitelmia ovat erityissuunnitelmat. Erityissuunnitelmat sisältävät tarpeelliset muut piirustukset, laskelmat ja selvitykset kuten:

- rakennepiirustukset: perustukset, runko, palkit, pilarit, vesikattorakenteet, detailjit (yksityiskohtapiirustus) yms.,
- sähköpiirustukset,
- LVI-piirustukset (lämmitys, vesi, viemäri, ilmanvaihto) sekä
- kalustepiirustukset (kiintokalusteet).

Rakennussuunnittelukustannukset voi lisätä hankkeen kustannusarvioon.

5. Viranomaisluvut

Rakennuslupa

Rakennuksen rakentaminen tai korjaaminen ovat luvanvaraista toimintaa riippuen rakennuksen käyttötärpeesta tai sijainnista. Rakentamisen edellytyksistä, tarvittavista luvista sekä lupamenettelystä tietoa antaa kunnan rakennustarkastaja. **Luvan tarpeellisuus tulee aina selvittää etukäteen.**

Selvitä viranomaislupien tarpeellisuus

Rakennuslupaa varten tulee olla tehtynä pääpiirustukset. Kunnan rakennusvalvonnasta saa tiedon mitä muita liitteitä tarvitaan lupaa varten. Useassa kunnassa rakennus- tai toimenpidelupa haetaan sähköisesti. Rakennuslupa voidaan antaa myös määräaikaisena, jos tarkoitus on rakentaa vain tilapäinen rakennus.

Toimenpidelupa

Rakennusluvan sijasta rakentamiseen voidaan hakea toimenpidelupaa. Toimenpidelupaa voi hakea rakennelmien kuten, katoksen, vajan, kioskin, käymälän, esiintymislavan tai vastaavien pystyttämiseen. Kunnan rakennustarkastaja antaa toimenpidelupaa varten lisää ohjeita.

Purkulupa

Rakennuksen purkamiseen tarvitaan lupa asemakaava-alueella ja alueella, jolla on voimassa rakennuskielto asemakaavan laatimisen ajaksi. Lisäksi lupa tarvitaan, jos yleiskaavassa määrätään niin. Rakennusten purkamista valvotaan ilmoitus- sekä lupamenettelyllä. Rakennuksen voi purkaa, kunhan rakennus ei ole historiallisesti merkittävä tai maisemakuvallisesti arvokas. Ennen purkamista on syytä ottaa yhteyttä **Museoviraston rakentamisen asiantuntijaan.**

Purkamisessa pitää ottaa huomioon erilaiset haitta-aineet kuten asbesti. Purkamisessa on syytä kiinnittää huomiota turvallisuuteen ja terveellisyyteen. Myös materiaalien kierrättäminen kannattaa huomioida.

Rakennusjärjestys

Rakentamista määritellään myös kunnan rakennusjärjestyksessä. Rakennusjärjestyksen avulla kunta voi antaa paikallisiin oloihin pohjautuvia tarpeellisia määräyksiä, kuten rakennuksen sijoittuminen ympäristöön sekä määräyksiä lomarakennuksista tai grillikodista.

Kunnan rakennusjärjestys on yleensä saatavilla kunnan verkkosivuilta tai rakennusvalvontaviranomaiselta.

Muut luvat

Erilaisia muiden viranomaisten myöntämiä lupia voi olla tarpeen selvittää esimerkiksi ulkoilureitistöihin, ranta-alueisiin tai ympäristöön liittyvässä rakentamisessa.

Esimerkiksi yli 10 metriä pitkää ja 2 metriä leveää laiturista vaaditaan Aluehallintoviraston lupa. Suurehkon laiturin rakentamisesta voi kuitenkin olla erillisiä säädöksiä myös kunnan rakennusjärjestyksessä. Epäselvässä tilanteessa liikkeelle kannattaa lähteä ottamalla yhteys oman alueen ELY-keskukseen.

Rahoitusviranomaiset voivat myös vaatia joitain muita lupia, jotta rahoittamisen edellytykset täyttyvät.

Hankeen hakijan avuksi on tehty katsaus erilaisiin lupiin ja niitä myöntäviin viranomaisiin: www.outokaira.fi/vasara-ja-nauloja-materiaalit/.

Milloin lupaa ei tarvita

Lähtökohtana on, että kaikki rakentamishankkeet vaativat rakennuslupan. Rakennuslupaa ei kuitenkaan tarvita sellaisille pienille rakennelmille, joilla ei ole vaikutusta ympäristölle tai maankäytölle. Pieniä rakennelmia voivat olla esimerkiksi katokset tai kioskit.

1.1.2025 astuu voimaan uudistunut Alueidenkäyttölaki (ent. Maankäyttö- ja rakennuslaki). Sen mukaan omalle tontilleen saa rakentaa ilman rakennuslupaa esimerkiksi enintään 30-neliöisen lisärakennuksen, jos rakennusoikeutta riittää. Tällainen rakennus voisi olla varasto, pihasauna, vierashuone tai etätyötila. Rakennukseen voi vetää vedet, viemärit ja sähköt. Aina on kuitenkin **hyvä varmistaa luvan tarpeellisuus ennen rakentamista**.

Investointihankesuunnitelmaan tulee lisätä viranomaisen myöntämät luvat. Kirjallinen lausunto tarvitaan myös, jos lupamenettely ei ole tarpeen.

6. Työmaan vastuuhenkilöt

Rakennuslupaa edellyttävässä rakennustyössä on oltava **rakennustyötä johtava vastaava työnjohtaja**. Toimenpidelupaa edellyttävässä työssä on oltava vastaava työnjohtaja vain silloin, kun se on kohteen käytön aikaiseen turvallisuuteen tai terveellisyyteen liittyvien syiden taikka maiseman ja ympäristönäkökohtien vuoksi välttämätöntä.

Työmaalla tarvitaan vastaava työnjohtaja.

Rakennusluvassa tai aloituskokouksessa sovittujen rakennusvaiheiden vastuuhenkilöiden sekä työvaiheiden tarkastajien on varmennettava tekemänsä tarkastukset rakennustyön tarkastusasiakirjaan. Rakennustyön tarkastusasiakirjaan tehtävät merkinnot muodostavat koko rakennustyön kulun kuvauksen.

Ennen loppukatselmusta voi olla rakennuksen käyttöönottotarkastus. Loppukatselmuksen yhteydessä rakennusvalvontaviranomaiselle luovutetaan loppukatselmuspöytäkirjan liitteeksi tarkastusasiakirjan yhteenveto sekä LVIS-tarkastuspöytäkirjat.

7. Energiaselvitys ja energiatodistus

Kun haetaan uudisrakennukselle rakennuslupaa, tulee rakennuslupamenettelyn yhteydessä hankkia **energiaselvitys**, joka on laaja selvitys rakennuksen energiankäytöstä.

Energiaselvityksen keskeisenä osana on **energiatodistus**. Sillä pyritään näyttämään yksinkertaisella sekä selkeällä tavalla rakennuksen energiatehokkuus. Asteikko vaihtelee A:sta G:hen.

8. Esteettömyys

Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus ja siihen liittyvät piha- ja oleskelualueet suunnitellaan ja rakennetaan ottaen huomioon esteettömyys ja käytettävyys erityisesti lasten, vanhusten ja vammaisten tarpeiden näkökulmasta

9. Laki ja asetukset

Alueiden suunnittelusta sekä alueiden rakentamisesta säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa. (Uusi nimike 1.1.2025 on Alueidenkäyttölaki).

- www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132

Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023–2027: www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2022/20221325

10. Yleishyödyllisen hankehakemuksen liitteet

Yleishyödyllisen investointihankkeen hakemus tarvitsee myös muita liitteitä.

- **Selvitys taloudellisesta tilanteesta**, esim. tilinpäätösasiakirjat. Tarvittaessa kertokaa hankesuunnitelmassa, miten hankkeen välirahoitus on tarkoitus hoitaa (tuki maksetaan jälkikäteen)

- **Pöytäkirjanote** siitä yhdistyksen, yhdistyksen tai muun organisaation hallituksen kokouspöytäkirjasta, jossa hankkeesta ja sitä koskevasta tukihakemuksesta on päätetty
- **Hankkeen eritelty kustannusarvio:** hankkeen kustannusten muodostuminen täytyy käydä ilmi sellaisella tarkkuudella, että hintatasoa pystytään arvioimaan
- **Arvio vastikkeettomasti tehtävän työn laadusta ja määrästä** (lomake [2023AVT](#))
- **Selvitys kustannusten kohtuullisuudesta:** riittävä määrä tarjouksia tai muu selvitys vähintään 3000 euron suuruisista hankinnoista.
- **Selvitys arvonlisäveron hyväksyttävyydestä hankkeessa:** jos hakija ei ole ALV-velvollinen, tuloste YTJ:stä käy hyvin.

Investointihankkeissa lisäksi soveltuvin osin:

- **Pääpiirustukset** (asema-, pohja-, julkisivu- ja leikkauspiirrookset)
- Rakenne-, LVI-, sähkö- ja muut **erikoissuunnitelmat**, joilla on merkitystä hyväksyttävien kustannusten arvioinnissa
- **Rakennusselostus** (suositus: Talo-nimikkeistön mukaan eriteltynä)
- Rakennusselostukseen perustuva **eritelty kustannusarvio tai -laskelma**, joka laaditaan rakennuslalla yleisesti käytössä olevin menetelmin. Huom: on erittäin suositeltavaa käyttää rakennusalan ammattilaista kustannusarvion laadintaan!
- **Jäljennökset mahdollisesti tarvittavista viranomaisluvista** toimenpide- tai rakennuslupa

Ruokaviraston sivulta löydät paljon lisätietoja sekä ohjeita sähköisen Hyrrä-järjestelmän käyttöön: www.ruokavirasto.fi/tuet/maaseudun-palvelut-ja-elinkeinojen-kehittaminen/investoinnit/

Jos investoinnin kohde ei ole hakijan omistuksessa, tulee liitteenä olla myös **vuokra- tai hallintasopimus**, josta ilmenee omistajan suostumus toimenpiteeseen.

Vuokraoikeus tulee olla kirjattuna Maanmittauslaitoksella. Huomaathan, että tukea saaneella investoinnilla on **pysyvyysvelvoite** eli investoinnin tulee olla siinä käytössä, mihin tuki on myönnetty, hankepäättöksessä määritellyn ajan verran. Aika voi vaihdella viidestä vuodesta aina 10 vuoteen tuen viimeisen erän maksamisesta (loppumaksusta). Vuokra- tai hallintasopimuksen tulee olla voimassa vähintään pysyvyysvelvoitteen ajan.

11. Esimerkkejä investointihankkeen hakemisesta

Esimerkki 1. Kylätalolle toimiva keittiö. Kylän aktiivista toimintaa kehitetään. Kylätaloa tulisi käyttää kokoontumistilana jatkossa myös muut yhdistykset ja yhteisöt. Rakennuksessa on keittiö, jonka vanhat laitteet ja kaapitot pitäisi uusia. Kylätaloa hallinnoi kyläyhdistys (ry).

1. Keittiötä käyttävät yhdistykset antavat arvionsa käyttäjämääristä, koneiden ja laitteiden määrästä ja laadusta (esim. astianpesukone, liesi, kylmälaitteet), kaappitiloista, jätehuollosta ja varastotilan tarpeesta muille tavaroille.
2. Mietitään yhdessä, mitkä ovat hankkeen realistiset toteuttamismahdollisuudet: resurssit, taloudellinen tilanne ja mitä töitä hankkeessa voitaisiin tehdä talkoilla.
3. Kyläyhdistys ottaa yhteyttä alueensa Leader-ryhmään ja selvittää, onko investointihanke tukikelpoinen.
4. Kyläyhdistyksen hallituksen kokouksessa tehdään päätös hankkeen hakemisesta ja kokonaiskustannuksista huomioiden myös LVIS-työt.
5. Kyläyhdistys kartoittaa mahdolliset kalusteiden, koneiden ja laitteiden toimittajat. Kyläyhdistys voi myös valita riittävän pätevän pääsuunnittelijan, joka voi laatia myös kustannusarvion, talkootyösuunnitelman, rakennusselostuksen ja rahoitussuunnitelman.
6. Kyläyhdistys teettää keittiöstä piirustukset ja kilpailuttaa kalusteiden, koneiden ja laitteiden toimittajat, jolloin käyttöön saadaan myös hinta-arvio.
7. Kyläyhdistys selvittää kunnan rakennustarkastajalta tehtävän työn luvanvaraisuuden eli tarvitaanko rakentamiseen rakennuslupa, toimenpidelupa tai vain toimenpideilmoitus.
8. Kyläyhdistys hankkii selvityksen tilan/tontin omistusoikeudesta tai kirjauspäätöksen vuokraoikeudesta.
9. Kyläyhdistys hakee viranomaiselta tarvittavan rakennusluvan (luvan hakemiseen tarvitaan pääpiirustukset).
10. Kyläyhdistys tilaa suunnittelijoilta muut tarvittavat suunnitelmat, kuten rakenne-, lämpö-, vesi-, viemärointi-, ilmanvaihto-, sähkö- ja hälytyspiirustukset yms.
11. Kyläyhdistys kirjoittaa investointihankesuunnitelma, jossa kerrotaan lähtötilanne hankkeelle, tavoitteet, toimenpiteet ja mitä uutta hanke tuo mukanaan.
12. Hankkeen hakija eli kyläyhdistys siirtää hankkeen tiedot hankesuunnitelmineen ja muine liitteineen sähköiseen Hyrrä-järjestelmään.
13. Myönteisen rahoituspäätöksen jälkeen kyläyhdistys pääsee aloittamaan hankkeen toteutuksen hankesuunnitelman mukaisesti.

Esimerkki 2. Uudet pitkospuut ja silta. Alueen reitistön pitkospuut sekä joen ylittävä silta eivät ole enää turvalliset kulkea. Urheiluseura hakee reitistön kunnostamiseen yleishyödyllistä investointihanketta.

1. Urheiluseura pitää yhdistyksen hallituksen kokouksen, jossa päätetään reitistön pitkospuiden ja sillan uusimisesta sekä kustannusten suuruudesta. Samalla tehdään päätös siitä, että toimiin haetaan tukea paikalliselta Leader-ryhmältä yleishyödyllisenä investointihankkeena.
2. Urheiluseura miettii, mitkä ovat hankkeen realistiset toteuttamismahdollisuudet: resurssit, taloudellinen tilanne ja talkootyön osuus.
3. Seura ottaa yhteyttä paikalliseen Leader-ryhmään ja selvittää, onko yleishyödyllinen investointihanke tukielpoinen.
4. Seura pitää tiedotustilaisuuden maanomistajille.
5. Seura hankkii Maanmittauslaitokselta kiinteistörekisterin karttaotteen, johon merkitään pitkospuiden ja sillan paikat.
6. Seura pyytää tarjoukset pitkospuumateriaaleista.
7. Seura pyytää tarjoukset valmiista sillasta tai teettää sillan piirustukset pätevällä suunnittelijalla.
8. Seura pyytää tarjoukset siltamateriaaleista, jos päädytään rakentamaan silta paikan päällä.
9. Seura selvittää luvan tarpeen ELY-keskukselta, jos tarvitaan lisää opasteita tai opastauluja.
10. Seura selvittää, tarvitseeko reitistö joiltain osin sorastusta.
11. Seura selvittää, tarvitseeko reitistöstä päivittää turvallisuusasiakirja.
12. Seura tekee kustannusarvion, talkootyösuunnitelman, rakennusselostuksen ja rahoitus-suunnitelman.
13. Seura kirjoittaa investointihankesuunnitelma, jossa kerrotaan lähtötilanne hankkeelle, tavoitteet, toimenpiteet ja mitä uutta hanke tuo mukanaan.
14. Hankkeen hakija eli urheiluseura siirtää hankkeen tiedot hankesuunnitelmiseen ja muine liitteineen sähköiseen Hyrrä-järjestelmään.
15. Myönteisen rahoituspäätöksen jälkeen urheiluseura pääsee aloittamaan hankkeen toteutuksen hankesuunnitelman mukaisesti.

Esimerkki 3. Yrityksen investointihanke. Maatilamatkailuyritys kunnostaa ja nykyaikaistaa neljä vuokramökkiä. Maatilamatkailuyrityksellä on yhtenä toimialana neljän mökin vuokraus-toiminta. Mökit on rakennettu 2002, ja ne ovat kaikki hieman eri mallisia. Vuokrauskäytössä mökit ovat olleet vain kesäaikana. Pinnat ovat kuluneet ulko- ja sisäpuolelta sekä tekniikka on vanhentunutta. Tavoitteena on myös pidentää vuokrausaikaa ympärivuotiseksi. Muun toiminnan laajentuessa on tavoitteena myös työllistää yksi henkilö majoitustoiminnan ja asiakaspalvelun tehtäviin.

1. Yrittäjä ottaa yhteyttä paikalliseen Leader-ryhmään ja selvittää, onko investointihanke tukielkelpoinen, mikä on mahdollinen tukiprosentti ja miten hankkeessa edetään.
2. Yrittäjä hankkii rakennusalan asiantuntijan, joka tekee kuntotarkastuksen mökkeihin.
3. Yrittäjä ottaa yhteyttä kunnan rakennustarkastajaan ja selvittää rakennusluvan tarpeellisuuden, koska osaan mökkeihin on tulossa huonetilan käyttötarkoituksen muutos.
4. Yrittäjän teettää piirustukset, joissa näkyy myös mökkeihin tehtävien huonetilojen muutostyöt.
5. Yrittäjä hakee rakennusvalvontaviranomaisen ohjeen mukaan rakennus- tai toimenpidelupaa.
6. Yrittäjä tilaa rakennusalan asiantuntijalta korjaus- ja muutostöiden rakennusselostuksen.
7. Yrittäjä kilpailuttaa rakennusurakan tekijät rakennusselostuksen ja piirustusten mukaan.
8. Yrittäjä tilaa rakennusalan asiantuntijalta investointihankkeen kustannusarvion ja rahoitussuunnitelman.
9. Yrittäjä tilaa suunnittelijoilta erityissuunnitelmat kuten, lämpö-, vesi-, viemärointi-, ilmanvaihto-, sähkö- ja hälytyspiirustukset yms.
10. Yrittäjä kirjoittaa investointihankesuunnitelman, jossa kerrotaan lähtötilanne hankkeelle, tavoitteet, toimenpiteet ja mitä uutta hanke tuo mukanaan.
11. Yrittäjä siirtää hankkeen tiedot kaikkine liitteineen (myös liiketoimintasuunnitelma, kannattavuuslaskelmat, koneiden ja laitteiden hintaselvitykset, yms.) sähköiseen Hyrrä-järjestelmään.
12. Myönteisen rahoituspäätöksen jälkeen yrittäjä pääsee aloittamaan hankkeen toteutuksen hankesuunnitelman mukaisesti.

